

Nr 122.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension å allmänna indragningsstaten åt efterlevande till vissa inom utrikesförvaltningen förut anställda personer; given Stockholms slott den 5 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Östen Undén.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 februari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Ministern för utrikes ärendena anför:

1:o.

»Med skrivelse den 17 april 1925 har konsuln i Rotterdam översänt och med sitt förord beledsagat en av framlidne vicekonsuln i Rotterdam, konsul Johannes Edward Folkardus Folkard von Scherlings änka Paula Folkard von Scherling, född Rohn, gjord framställning att henne måtte beviljas pension av statsmedel.

Ang. pension åt vicekonsuln J. E. F. Folkard von Scherlings änka Paula Folkard von Scherling, född Rohn.

Av utredningen i ärendet inhämtas huvudsakligen följande.

Konsul Folkard von Scherling, som var född den 2 oktober 1858 och avled den 15 december 1924, anställdes år 1890 såsom biträde vid det dåvarande

olönade svensk-norska vicekonsulatet i Rotterdam, varefter han den 26 juni 1902 av ministern för utrikes ärendena förordnades till olönad vicekonsul därstädes. Redan under sin anställning såsom biträde vid vicekonsulatet synes han hava ensam bestritt konsulatgöromålen. Sålunda har generalkonsuln i Amsterdam vid avgivande av förslag rörande återbesättande av vicekonsulsbefattningen i Rotterdam i skrivelse till utrikesdepartementet den 3 januari 1902 anfört, bl. a., att Folkard von Scherling under omkring 12 år ensam förvaltade vicekonsulssysslan och därunder inhämtat kännedom om konsulstjänstens alla detaljer. Sedan enligt beslut vid 1906 års riksdag ett lönat vicekonsulat upprättats i Rotterdam, utnämndes och förordnades von Scherling den 28 september sistnämnda år till lönad vicekonsul därstädes, den 6 oktober 1917 tilldelades honom konsuls namn och den 16 december 1921 utnämndes han att från och med den 1 januari 1922 vara tjänsteman i lönegraden B:16. Den 20 juni 1924 erhöll han nådigt avsked, räknat från och med den 1 juli 1924, från sin innehavande befattning samt utnämndes och förordnades att från och med sistberörda dag vara vicekonsul i disponibilitet mot åtnjutande av ett expektansarvode till belopp av 7,200 kronor för år räknat.

År 1908, då lagen angående civila tjänst innehavares pensionsrätt trädde i kraft, hade Folkard von Scherling kunnat för sin hustru och sina barn vinna inträde i civilstatens änke- och pupillkassa genom att inom loppet av de två efterföljande åren erlægga retroaktivt beräknade pensionsavgifter till ett sammanlagt belopp av 3,842 kronor, men hade uppfyllandet av ett sådant åtagande vid sagda tidpunkt varit för honom på grund av hans ekonomiska ställning otänkbart.

Statskontoret, som hörts i ärendet, har i utlåtande den 22 september 1925 framhållit, att riksdagen vid olika tillfällen beviljat pensioner åt vid den svenska utomlandsrepresentationen anställda personer. Sålunda beviljade 1922 års riksdag pension åt lantbrukskonsulenten i England F. Bagges änka med 1,000 kronor och åt vart och ett av hans barn med 250 kronor årligen samt 1924 års riksdag pensioner åt vicekonsuln i Berlin Axel Elof Mobergs änka med 500 kronor samt åt kontorsbiträdet vid konsulatet i Köpenhamn Andreas Christian Bangs änka med 500 kronor årligen.

Beträffande nu föreliggande framställning har statskontoret anfört följande:

»I åtskilliga fall, där delaktighet i någon av staten understödd kassa för familjepensionering icke kunnat vinnas eller där tillfälle till inträde i kassan öppnats för vederbörande först vid så framskriden ålder, att begagnandet av denna möjlighet befunnits vara för ekonomiskt betungande, har pension av statsmedel till avlidna statstjänarens änkor beviljats, under förutsättning att änkorna till följd av ålder eller sjuklighet icke längre kunnat med arbete försörja sig samt omständigheterna jämväl i övrigt varit sådana, att behov av understöd förelegat. I regel har därvid pensionsbeloppet med någon reduktion avpassats efter vad änkan skulle hava erhållit, om mannen varit delägare i pensionskassa.

Sökanden, som innevarande år uppnår en ålder av 52 år, har förutom sig själv, två ännu omyndiga barn att försörja. Med hänsyn till den långa tid-

rymd Folkard von Scherling tjänat svenska statens intressen, och då behållningen i dödsboet, oaktat däri ingår en livförsäkring å 18,000 kronor, påtagligen icke förslår till änkans och de omyndiga barnens uppehälle, synes det statskontoret skäligt, att något årligt understöd av statsmedel beredes henne. Beträffande beloppet får statskontoret — med erinran att, om mannen begagnat sig av sin rätt att vinna delaktighet i civilstatens änke- och pupillkassa, pension därifrån till sökanden skulle hava utgått med 1,150 kronor — ifrågasätta, huruvida icke pensionsbeloppet i detta fall lämpligen borde bestämmas till 800 kronor. På grund av vad sålunda anförts får statskontoret hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva, att änkan Folkard von Scherling från och med ingången av år 1925 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, må åtnjuta pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 800 kronor årligen.»

I likhet med statskontoret anser jag billigt, att åt änkan efter vicekonsuln Folkard von Scherling beredes understöd av statsmedel. Beträffande understödets storlek tillåter jag mig framhålla, att med hänsyn till de ändringar i gällande bestämmelser om pensionstillägg och dyrtidstillägg åt pensionärer, som föreslagits i Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen nr 63 den 29 januari 1926, det samma torde böra regleras i enlighet med de i sagda proposition angivna principer och avpassas till sådant belopp att i själva pensionen ingår ekvivalent för pensionstillägg och för skillnaden mellan oreducerat och reducerat dyrtidstillägg. Änkepension till nu föreslaget belopp av 800 kronor jämte därå utgående pensionstillägg och oreducerat dyrtidstillägg motsvarar en pension å 922 kronor jämte därå beräknat reducerat dyrtidstillägg. Sistberörda belopp torde böra avrundas nedåt till närmaste med tolv jämnt delbara summa, eller sålunda till 912 kronor.

Departementschefen

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vicekonsuln i Rotterdam, konsuln Johannes Edward Folkardus Folkard von Scherlings änka Paula Folkard von Scherling, född Rohn, må från och med ingången av år 1925 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 912 kronor.

2:o.

Med skrivelse den 28 oktober 1925 har Kungl. Maj:ts t. f. chargé d'affaires i Wien och Budapest gjort framställning att framlidne kanslivaktmästaren vid beskickningen i Wien Alois Kerns änka Anna Kern måtte komma i åtnjutande av pension av statsmedel.

Enligt vad *beskickningen i Wien* i ärendet upplyst hade Kern 1888 anstälts vid beskickningen, där han sedermera intill sitt den 11 maj 1925 timade frånfälle haft oavbruten tjänstgöring och med stort nit och trohet fullgjort sin tjänst såsom kanslivaktmästare. Sedan ingången av år 1922 hade han uppburit avlöning av statsmedel, under de sista åren med 1,200 kronor för år.

Ang. pension
åt kanslivakt-
mästaren vid
beskickningen
i Wien Alois
Kerns änka
Anna Kern.

Hans änka, född den 23 mars 1861, vore nu så gott som utan inkomst och saknade på grund av sitt hälsotillstånd och sin ålder möjlighet att genom eget arbete förtjäna sitt uppehälle. Hon hade en son, vilken, musikant till yrket, på grund av rådande förhållanden nästan ständigt vore utan arbetsanställning, varför jämväl han och hans familj befunno sig i nöd och utan möjlighet att kunna bidra till moderns uppehälle. Genom nådigt beslut den 17 juli 1925 hade Kungl. Maj:t, med bifall till en av förutbemälda t. f. chargé d'affaires gjord framställning, tillerkänt änkan Kern en gratifikation av 300 kronor, vilket belopp utbetalades till henne av beskickningen med en tolfte-del varje månad i avvaktan på att frågan om pension åt henne kunde bli avgjord. Vad anginge pensionens belopp syntes densamma i betraktande av de i Wien rådande levnadskostnader icke kunna sättas lägre än till 300 kronor årligen.

Statskontoret har i utlåtande den 11 januari 1926 framhållit att samma skäl, som tidigare föranlett beviljande från allmänna indragningsstaten av pensioner åt änkor efter vaktmästare vid svenska beskickningar och konsulat i utlandet, syntes föreligga även i detta fall. Statskontoret hade därför intet att erinra mot utverkande av understöd jämväl åt änkan Kern.

Vad beträffar storleken av pensionen har statskontoret anfört, att i en del liknande fall understöd beviljats med 300 kronor årligen. Om till ett understöd å sagda belopp lades ekvivalent för pensionstillägg och skillnaden mellan oreducerat och reducerat dyrtidstillägg i enlighet med vad statskontoret föreslagit i utlåtande den 14 november 1925 angående ifrågasatta ändringar i kungörelsen den 15 juni 1922 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. (nr 358) och åt dylika pensionärer (nr 361), komme man till ett belopp av 444 kronor, som syntes lämpligen kunna beviljas såsom understöd i förevarande fall. Statskontoret har vidare framhållit att understödet borde få utgå från och med månaden näst efter den, varunder mannen Kern avlidit, eller sålunda från och med den 1 juni 1925. Vid bifall härtill borde emellertid vid första utbetalningen av understödet göras avdrag, motsvarande den till änkan Kern jämlikt förutberörda nådiga beslut den 17 juli 1925 utbetalade gratifikationen.

Departementschefen.

Med hänsyn till vad sålunda blivit anfört synes det billigt att åt änkan Kern beredes ett årligt understöd av statsmedel under hennes återstående livstid. Mot storleken av det belopp, statskontoret föreslagit, eller det avdrag, som statskontoret ansett böra göras vid första utbetalningen av understödet, har jag intet att erinra. Understödet torde, på sätt statskontoret hemställt, böra utgå från och med den 1 juni 1925.

Jag hemställer alltså det Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kanslivaktmästaren vid beskickningen i Wien Alois Kerns änka Anna Kern må från och med den 1 juni 1925, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 444 kronor, un-

der iakttagande därav att vid första utbetalningen av understödet avdrag göres, motsvarande den till änkan Kern jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 17 juli 1925 utbetalade gratifikationen.»

Vad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Carl Cederlöf.